

УДК 811.161.2'373.2 32:821.2'06.09

DOI: <https://doi.org/10.31499/2415-8828.1.2026.356375>Наталія Павликівська* 

ЕВОЛЮЦІЯ ВИКОРИСТАННЯ ЛІТЕРАТУРНИХ ПСЕВДОНІМІВ УПРОДОВЖ ХІХ–ХХІ СТОЛІТЬ

У статті представлено матеріал про використання псевдонімів письменниками упродовж ХІХ – ХХІ століть. Ідеться про причини, мотиви прибрання псевдонімів та їх функціональне навантаження відповідно до певного історичного періоду. Кожна епоха мала свої особливості використання псевдонімів, однак деякі чинники були для них спільними.

У ХІХ столітті основними причинами були заборона або обмеження української мови; соціальні умовності та захист репутації; бажання відокремити творчу діяльність від службової; естетичні та творчі мотиви.

ХХ століття – це доба визвольних змагань та радянський час. Письменники часто були активними політичними діячами, відчували ідеологічний тиск та небезпеку репресій. Псевдоніми брали, щоб уникнути державної цензури. У другій половині ХХ століття зверталися до псевдонімів для розкриття художньої виразності. Мотивами стали національне світобачення, ментальність, ідея творчості тощо.

У ХХІ столітті основними мотивами є бренд, маркетинг і літературна стилістика. Великий вплив має також Інтернет і цифрова культура. Спільним чинником для усіх епох залишається особлива функція псевдоніма – езотерична, що містить внутрішній, глибинний або таємний, прихований сенс.

Ключові слова: антропонім, вторинна номінація, літературний псевдонім, причини, мотиви, історичний період, еволюція використання.

Pavlykivska Natalia. The Evolution of Literary Pseudonyms in the 19th – 21st centuries.

Introduction. Pseudonyms, as secondary anthroponyms, have been and continue to be used by members of certain social groups alongside or instead of their real names and surnames for various reasons. Pseudonyms as an anthroponymic category are younger than personal names; however, they originated in the ancient world and have continued to develop up to the present day. The use of pseudonyms became particularly widespread in the 19th century during the rise of independence movements, when complex political conditions forced writers and other cultural figures to conceal their identities behind fictitious names. Later, in the 20th century, particularly in its second half, literary pseudonyms acquired other functional meanings: expressive, aesthetic, socio-evaluative, etc. The main motives for writers choosing pseudonyms were the idea of creativity, a national worldview, professional characteristics, moral and political beliefs, etc. Pseudonyms have survived into the 21st century, although many writers publish under their real names. Others chose pseudonyms to create a certain image, to separate their creative work from their private lives, or simply for convenience. Pseudonyms remain relevant in contemporary Ukrainian literature, helping authors express themselves and interact with readers.

The purpose of this article is to demonstrate the evolution of the use of literary pseudonyms throughout the 19th – 21st centuries.

Methods: The main research methods were descriptive, comparative, and sociolinguistic approaches, as well as the method of categorical-definitional analysis.

Results. Of all forms of concealing one's true name, pseudonyms have been and continue to be the most widely used. The majority of pseudonyms used by figures of Ukrainian culture are invented mask-names through which they concealed their real names or sought to make them more literary, artistic, or melodic. Each historical period had its own reasons and motives for the use of pseudonyms, but certain factors were common to all of them. In the 19th century, the main reasons and motives for using pseudonyms included the prohibition or restriction of the Ukrainian language; social conventions and the protection of one's reputation; the desire to separate creative activity from official or professional duties; and aesthetic and creative motives. The 20th century was marked by two periods: the era of the national liberation struggles and the Soviet period. The early 20th century was marked by revolutionary activity and underground publicistic writing. Writers were often active political figures. The Soviet period (1920–1991) was marked by ideological pressure and the threat of repression. Writers used pseudonyms to publish “dangerous” texts or to circulate and distribute their works illegally and unofficially without the approval of state censorship. During this period, creative image-building and stylistic play also took place, as pseudonyms allowed authors to work in different genres – using one name for poetry and another for satire.

In the second half of the 20th century, writers often adopted pseudonyms simply because this practice had become customary. Most pseudonyms of Ukrainian writers of the 20th century constitute part of literary fiction, where they serve not only as a means of concealing true authorship but also as a tool for enhancing artistic expressiveness. In the 21st century, pseudonyms are used for reasons different from those of the era of censorship. The main factors include branding, marketing, and literary stylistics. A pseudonym functions as part of an author's market positioning, particularly in genre literature. The Internet and digital culture exert a significant influence.

Novelty. This article is the first to examine the evolution of literary pseudonym usage from the 19th to the 21st century.

Conclusions. The reasons for the use of pseudonyms have evolved over time: in the 19th century, they were primarily related to protection from censorship, social restrictions, and the construction of a populist image; in the 20th century, to political pressure, repression, ideology, as well as experimentation with genres and styles; and in the 21st century, to marketing, digital culture, privacy, and professional differentiation. Whereas in the 19th and early 20th centuries the use of pseudonyms was primarily a necessity, in the second half of the 20th century and in the 21st century it increasingly became a matter of choice and professional necessity.

Keywords: anthroponym, secondary nomination, literary pseudonym, reasons, motives, historical period, evolution of usage.

* **Наталія Павликівська**, доктор філологічних наук, професор, професор кафедри української мови, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського (Вінниця, Україна); e-mail: nataliia.pavlykivska@vspu.edu.ua.



Постановка проблеми. Псевдоніми як антропоніми вторинної номінації використовувалися й використовуються представниками окремих груп суспільства (діячами української культури, громадсько-політичними діячами, військовими та ін.) поряд із своїм справжнім іменем та прізвищем або замість них через різні причини. Псевдоніми в антропонімній категорії молодші за імена, однак вони сформувався ще в античному світі та продовжують свою історію донині. Відомими й досить популярними стали псевдоніми в епоху Відродження, широко ними послуговувалися видатні діячі західноєвропейських культур XVII – XVIII століть. Приписування авторства анонімних творів практикувалося в добу Київської Русі та й у пізніші часи. Використання псевдонімів особливо поживалося у XIX столітті в процесі розгортання визвольних рухів, коли складні політичні умови змушували письменників та інших діячів культури ховатися за вигаданим ім'ям. Саме в часи цензури, репресій псевдонім виконував свою пряму функцію – езотеричну («езотеричний» – той, що містить внутрішній, глибинний або таємний, прихований сенс) (Бусел (Ред.), 2001, с. 255). Пізніше, скажімо, в XX столітті, зокрема в другій його половині, літературні псевдоніми були позначені й іншим функціональним навантаженням: експресивним, естетичним, соціально-оцінним тощо. Основними мотивами прибрання псевдонімів для письменників стала ідея творчості, національного світобачення, характеристика трудової діяльності, моральних, політичних переконань тощо. Псевдоніми збереглися й у XXI столітті, хоча багато письменників пише під своїми іменами (Юрій Андрухович, Оксана Забужко, Сергій Жадан, Василь Шкляр). Інші використовують псевдоніми (Люко Дашвар (Ірина Дашвар), Любо Дереш (Мирослав Дереш), Ірен Роздобудько (Ірина Роздобудько), Володимир Аренєв (Володимир Пузій), Макс Кідрук (Максим Кідрук). Вони обрали псевдоніми для створення певного образу, щоб відмежувати творчість від особистого життя або просто для зручності (як у випадку Люко Дашвар чи Макса Кідрука). Отож, псевдоніми залишаються актуальними і в сучасній українській літературі, допомагаючи авторам виражати себе та взаємодіяти з читачем. У псевдоніміконі письменників спостерігається поліфункціональність, тобто основна функція (езотерична) обов'язково взаємодіє з іншими функціями. У багатьох псевдонімах на перше місце висувуються додаткові функції (характеристична, оцінна, експресивна, символічна), в результаті чого творча особа самоназву використовує для маніфестації свого ідеологічного кредо. Псевдоніми письменників, будучи поліфункціональними, не тільки «утаємничують» особу свого носія, а й увиразнюють його інтелектуальні якості, світобачення, передають національний колорит, обрядову символіку тощо.

Новітні псевдоніми XXI століття підтвердили свою **актуальність** і продовжили функціонувати не тільки в антропоніміконі сучасних українських письменників, а й в комп'ютерній сфері як інтернет-імена та у військовій сфері як «позивні».

Натепер залишається актуальною проблема побудови повної тематичної класифікації псевдонімікону, що враховує динаміку сучасної соціокультурної комунікації в її зіставленні з розвитком самоназивання в попередні періоди історії національної мови (Павликівська & Прокопчук, 2020, 289).

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вивчення псевдонімів є актуальним та увійшло в коло наукових інтересів багатьох науковців. Відомі вітчизняні та інші слов'янські мовознавці М. Торчинський, В. Німчук, Я. Свобода, працюючи над загальними або частковими проблемами ономастичної термінології, певною мірою торкалися псевдонімів як засобів вторинної номінації особи. Українські псевдоніми були предметом студій О. Тулуба, О. Дея, В. Еппеля, П. Чучки, В. Німчука, М. Лесюка, О. Петрової, Н. Павликівської. Вивчення псевдоніміконів різних суспільних груп продовжили Р. Яцків, Л. Кравченко, В. Капелюшний та інші.

В Україні ключем до розкриття псевдонімів письменників стала відома праця О. Дея – «Словник українських псевдонімів та криптонімів (XVI – XX ст.)» (1969). Продовженням і доповненням «Словника» О. Дея стали «Нові матеріали до словника українських псевдонімів» (1999) В. Еппеля. Пояснення сутності псевдонімів, зокрема і літературних, знаходимо у статті П. Чучки «Українські псевдоніми: статус, структура і функції». Серед інтегральних ознак українських псевдонімів П. Чучка виокремлює кілька суто літературних: псевдонімів, зокрема літературно-художніх, у тієї самої особи може бути безліч; майже кожен псевдонім є мотивованою, промовистою назвою, якою денотат не просто називає, але й характеризує себе з позитивного боку (Чучка, 2001, с. 82). Комплексний аналіз літературних і публіцистичних псевдонімів німецької та української мов здійснила О. Петрова (2005). Дослідниця підкреслює, що літературний псевдонім є самоназвою, яку присвоює собі автор, а його використання пов'язане із суспільною, передусім творчою діяльністю його носія. Українська літературно-мистецька псевдонімія XX століття, зокрема особливості використання псевдонімів діячами української культури, номінаційні процеси в псевдонімії письменників, засоби псевдонімної

номінації, функціональні можливості, криптоніми та криптограми й ін., представлено в монографічному дослідженні Н. Павликівської «Питання української псевдонімії ХХ століття» (2009).

Новітні літературно-мистецькі псевдоніми ХХІ століття знайшли своє відображення в працях: Н. Брайлян «Приховані імена: словник псевдонімів українських авторів ХІХ – ХХІ ст.» (у книзі містяться відомості про понад 24 200 псевдонімів українських письменників, публіцистів, журналістів, громадських діячів ХІХ – ХХІ ст. (загалом 6276 осіб), розкриті на базі 865 друкованих та електронних джерел) [Брайлян 2023]; у монографії В. Соприкіної, О. Маленко «Псевдонімікон української культурномистецької сфери початку ХХІ століття: лінгвістична інтерпретація»; у статті В. Соприкіної «Псевдоніми сучасних українських митців як синтаксичні сполуки: семантика та моделі творення» з'ясовано особливості творення сучасних українських псевдонімів митців початку ХХІ століття, що відрізняються від звичної для українця антропонімної формули «особове ім'я + по батькові + прізвище» та нагадують словосполучення, з'єднані підрядним чи сурядним зв'язком.

Наразі великий інтерес привертають до себе новітні псевдоніми ХХІ століття, зокрема міліті-псевдоніми (Н. Шулська, Л. Підкуймуха, Г. Яворська, С. Жаботинська, С. Петрова, Т. Крупеньова, Н. Павликівська та інші). Питання орфографії позивних і псевдо як різновидів міліті-псевдонімів розглядає С. Ковтюх у праці «Система чинників для визначення словозмінних парадигм міліті-псевдонімів у сучасній українській літературній мові».

Серед новітніх псевдонімів стартують також інтернет-імена. Дослідженням сучасних нікнеймів займаються науковці з різних галузей, зокрема лінгвістики, соціології, психології та комунікаційних досліджень. Українські дослідники, такі як О. Нікіфорова, А. Балкунова, Г. Ходоренко, О. Горошко, Є. Сазонова, Л. Шитик, І. Омелюх та інші вивчають нікнейми як нову галузь сучасної антропоніміки, структуру нікнеймів у соціальних мережах, їх графічну природу та особливості функціонування в україномовному просторі.

Псевдонімікон ХХІ століття розкриває нові віхи вторинної номінації осіб, особливості номінаційних процесів, семантичні, соціокомунікативні та функціональні ознаки пропріативів (Павликівська & Прокопчук, 2020, с. 298).

Мета статті передбачає показати еволюцію використання літературних псевдонімів упродовж ХІХ – ХХІ століть.

Виклад основного матеріалу дослідження. З усіх форм маскуванню справжнього іменування найширше вживаними були і є псевдоніми. До них постійно зверталися діячі культури різних напрямів в різні епохи й у різних народів (Дей, 1969, с. 11). Основна маса псевдонімів діячів української культури – це вигадані імена-маски, за допомогою яких вони приховували своє ім'я, або ж хотіли зробити його більш літературним, артистичним чи мелодійним. Кожна епоха мала свої причини та мотиви використання псевдонімів, але деякі чинники були для них спільними. Псевдонімами послуговувалися письменники-полемісти ще з ХVІ століття через суспільно-політичні причини. У ХVІІ–ХVІІІ століттях знатні люди приховували свої пишні імена й брали скромні прізвища. Але особливого розмаху переслідування передових діячів культури набрало в кінці ХІХ і на початку ХХ століття. Їм доводилося користуватися псевдонімами навіть у життєвому спілкуванні та листах. Багато псевдонімів з'явилося й через різні причини більш суб'єктивного, особистісного характеру, зокрема змінити, на думку носія, своє «негарне» прізвище, або ж приховати своє іноземне походження. В останній чверті ХІХ століття та в перші десятиріччя ХХ століття трапляються численні псевдоніми, які обумовлені модою на них.

У ХІХ столітті основними причинами та мотивами послуговуватися псевдонімами були: заборона або обмеження української мови, тому письменники приховували особу, щоб уникнути переслідувань влади; соціальні умовності та захист репутації, особливо це стосувалося жінок, щоб приховати стать та тих, хто хотів утаємнити своє походження; бажання відокремити творчу діяльність від службової, адже багато письменників працювали чиновниками, священниками, вчителями, а псевдонім слугував способом уникнути конфліктів з роботодавцями; естетичні та творчі мотиви, тому псевдонім був способом створити літературний образ, ближчий до народу або до тематики творів.

До прикладу:

Тарас Шевченко мав такі псевдоніми та криптоніми: «Кобзар Дармограй», «Дармограй», «Кобзар», «Тарас», «Т. Ш.», «Т. Ш-ко», «Т. Шевч.». Мотивом прибрання псевдоніма було уникнення цензури в публіцистиці й карикатурах.

Пантелеймон Куліш мав близько 30-ти псевдонімів і криптонімів: «Панько Куліш», «Хуторянин», «Панько», «Українець», «Старий Українець», «П. Хуторянин», «П. Ратай», «П. Кармазин», «П. Омелько», «П. К./П. Куліш», «П. К-иш» та інші. Мотивом був захист від імперської цензури й розмежування жанрів (проза/критика).

Панас Рудченко: «Панас Мирний», «П. Мирний», «А. Ч», «П. Р.». Інколи письменник послуговувався псевдонімом свого брата Івана Рудченка «Іван Білик», коли у них були спільні твори. Мотивом було уникнення можливої реакції влади через гостро соціальні романи, а також відокремлення державної служби від літератури.

Марія Вілінська: «Марко Вовчок», «М. Вовчок», фр. «Marko Vovtchok», «Marie Marko», «Marie Markowicz/Maroussia» (імена, під якими письменниця інколи з'являлася у французькій періодиці та перекладах, не завжди як формальні псевдоніми, але як варіант літературного підпису імені). Особливо важко було жінкам-літераторам. Тодішні погляди на місце жінки в суспільстві й культурі змушували їх виступати під прибраними чоловічими антропонімами. Мотивом було подолання упереджень до жінок-авторок та надання «ваги» соціально гострим текстам.

XX століття ознаменувалося двома періодами: доба визвольних змагань і радянський час.

Період початку XX століття був позначений революційною діяльністю та підпільною публіцистикою. Письменники часто були активними політичними діячами.

До прикладу:

Володимир Винниченко мав десятки псевдонімів та криптонімів у пресі. Найуживані з них: «В. В-ко», «Его», «К. Загорецький», «Володимир В.», «В. Де – Віно», «Де – Віно», «В. Вин.», «В. Д.» та інші. Мотивом прибрання вторинних антропонімів був захист під час революційної діяльності, маскування публіцистичних текстів.

Олександр Кандиба: «Олександр Олесь», «Вовк», «О. Олесь», «О. К.». Репрезентативними в псевдоніміконі письменників як засіб маскування були не тільки псевдоандроніми, а й псевдогіними. Так, Олександр Кандиба послуговувався псевдогінимом (жіноча форма псевдоніма, вживана чоловіками) «Красолька Ганна». Мотивом прибрання було створення поетичного образу, милозвучного найменування та відмежування від родини, яка займала державні посади.

Радянський період (1920–1991) позначений ідеологічним тиском та небезпекою репресій. Письменники використовували псевдоніми, щоб друкувати «небезпечні» тексти або нелегально, неофіційно поширювати та розповсюджувати твори без дозволу державної цензури. Деякі поети «розстріляного відродження» послуговувалися криптонімами в період ризику. Цей період був позначений також адаптацією до вимог соцреалізму, коли автори приховували «невігідні» тексти або розмежовували офіційні й більш незалежні твори. У цей період також мав місце творчий імідж та стильова гра, коли псевдоніми давали змогу працювати в різних жанрах – окремим ім'ям під поезією, іншим – під сатирою.

До прикладу:

Улас Самчук: «У. Самчук», «Улас С.», «У. С.», «У. Сам.», а також псевдогіним «Волинянка Ольга». Мотивом був захист від політичних ризиків.

Іван Лозов'ягін: «Іван Багряний», «Полярний», «І. Б.», «І. Полярний», «І. Б.». Псевдонімами та криптонімами послуговувався з метою політичної безпеки після арештів, а також для символічної зміни ідентичності.

Юрій Смолич: «Ю. См.», «Ю. С.». Переважно писав під власним ім'ям. Окремого сталого псевдоніма не мав, однак використовував криптоніми. Мотивом були практичні та редакційні потреби.

Павло Губенко: «Остан Вишня», «Павло Грунський», «П. Г.», «О. В.». Мотивом було створення характерного сатиричного образу. Псевдонім став брендом гумору.

У другій половині XX століття перед письменниками й іншими діячами культури не стояло уже питання про те, чи виступати їм від імені чоловіка чи жінки, титулованою чи не титулованою особою, співвітчизником чи іноземцем. Вони зверталися до псевдонімів через те, що так прийнято, що всі беруть собі псевдоніми. Особливо активно використовували псевдоніми журналісти, для яких псевдоніми давали можливість писати в різних газетах на різні теми під різними іменами. Більшість псевдонімів українських письменників XX століття є надбанням художньої літератури, де вони служать не тільки способом приховування справжнього авторства, але й для розкриття художньої виразності. Багато гумористичних літературних псевдонімів, не претендуючи на глибокий зміст, мали чисто розважальний характер (*Зоотехнік історичних наук Фріц Мазня; Дід Василь недобитий; Параска з-під солом'яної стріхи тощо*) (Павликівська, 2009, с. 44). Панівними стали такі мотиви використання псевдонімів, як національне світобачення й ментальність; ідея творчості, увиразнення особистісної позиції в суспільстві; характеристика соціального статусу, трудової діяльності; моральні та релігійні переконання.

У **XXI столітті** псевдоніми використовуються з інших причин, ніж у часи цензури. Основними причинами стали бренд, маркетинг і літературна стилістика. Псевдонім виступає як частина позиціонування письменника на ринку, особливо в жанровій літературі. Великий вплив має Інтернет і

цифрова культура. Багато авторів починають у блогах, фанфіках та онлайн-платформах, де традиційно використовують нікнейми. До причин послуговатися вторинним найменуванням належить розмежування професійної та творчої діяльності. Сучасні письменники можуть бути викладачами, журналістами, чиновниками, а псевдонім допомагає уникнути конфліктів чи упереджень. Причиною може бути і захист приватності, оскільки підвищена публічність і соцмережі стимулюють бажання приховати особисті дані, особливо якщо письменник торкається чутливих тем (війна, політика). Має місце також колективна творчість, коли псевдонім використовується групою авторів. Це спільні детективні серії, дитячі книжки – ім'я як «спільний» автор.

До прикладу:

Ірина Чернова: «Люко Дашвар». Жанри: соціальна проза, психологічний роман. Мотивом використання псевдоніма є бажання відокремити літературну діяльність від журналістської кар'єри.

Мирослава Замойська: «Дара Корній». Жанри: міське фентезі, міфологічна проза. Мотивом використання псевдоніма є створення яскравого міфологічного образу, відповідного до жанрової естетики.

Володимир Пузій: «Володимир Арєнев», «В. Пузій», «Vladimir Arenev» (для міжнародного ринку). Жанри: фантастика, фентезі, підліткова література. Мотивом використання псевдоніма є коротке запам'ятовування ім'я для міжнародного ринку фантастики та робота в різних жанрах.

Ірина Карпа: «Ірена Карпа», «Іруна Карпа» (для міжнародного видання). Тип псевдоніма: модифікація справжнього іменування (сценічна форма). Мотивом є творче самопозиціонування в музиці та літературі.

Олександр Власюк: «Сашко Лірник». Жанри: казки, оповідання, сценічні виступи. Мотивом є сценічний образ казкаря.

Олександр Буадзе: «Заза Буадзе». Жанри: сценаристика, проза. Мотивом є використання грузинсько-українського культурного образу, який відповідає творчим темам автора.

Ганна Багрянцева: «Анна Багряна», «Багряна». Жанри: поезія, проза, драматургія, література для дітей, переклад. Мотивом є художня ідентичність, щоб відокремити творчий образ від документального імені.

Юрій Винничук: «Юрко Винничук». Мотивом є робота в різних жанрових сегментах, особливо в період неофіційних публікацій.

Олександр Сидоренко: «Фоззі», «Фоззі Лагутенко», «Fozzy». Жанри: проза, реп-поезія. Мотивом є розмежування музичного сценарію та літературних проєктів.

Юрій Іздрик: «Юрко Іздрик». Жанри: проза, поезія, есеїстика, музичні і сценічні проєкти, літературна критика і редакторство. Мотивом є авторське самопозиціонування в постмодерній літературі.

Дмитро Громов і Олег Ладіженський: «Генрі Лайон Олді». Жанри: фантастика, фентезі. Мотивом є спільний бренд для двох авторів, орієнтований на міжнародний ринок.

Сашко Ушкаленко: відомий під нікнеймом «UkrTrashDub». Блогер і письменник. Мотивом є інтернет-середовище, робота з аудиторією завдяки впізнаваному ніку.

Андрій Курков: «Andrei Kurkow/Andrei Iourievitch Kourkov». Жанри: проза, публіцистика та есеї, дитяча література, сценарії. Мотивом є самовираження в різних жанрах.

Автори фанфітків та інтернет-літератури (платформи Wattpad, АТЛ, Litnet) починають під псевдонімами: «Мія Лев», «Омела Кай», «Артем Чешир» та інші. Справжні імена не завжди публічні. Мотивом є приватність, вибудова бренду, експериментування.

«Лана Кауфман»: популярна авторка жанрової прози. Справжнє ім'я не розголошує. Мотивом є створення комерційно привабливого бренду.

Деякі сучасні письменники мають 2–3 варіанти публічного імені, залежно від жанру або мови:

«Макс Кідрук», «Max Kidruk» (англомовні публікації);

«Андрій Любка», «Andriy Lyubka» (міжнародні тексти). Це не завжди псевдоніми в класичному розумінні, але функціонують як різні авторські ідентичності, різні підписи.

Висновки дослідження та перспективи подальших наукових розвідок. Отже, причини й мотиви використання літературних псевдонімів еволюціонували відповідно до особливостей та потреб певної історичної доби: ХІХ століття – переважно захист від цензури, соціальні обмеження, народницький образ. ХХ століття – політичний тиск, репресії, ідеологія, а також гра з жанрами та стилями. ХХІ століття – маркетинг, цифрова культура, приватність і професійне розмежування. Якщо в ХІХ – поч. ХХ століття використання псевдонімів передусім було необхідністю, то в другій половині ХХ та в ХХІ столітті воно стало більше бажанням і професійною потребою.

У перспективі в ономастичних студіях на ширшому ономастичному матеріалі розглянемо особливості новітньої псевдонімії, зокрема інтернет-імена.

ЛІТЕРАТУРА

- Брайлян, Н. (2023). *Приховані імена: словник псевдонімів українських авторів XIX–XXI ст.* Львівська національна наукова бібліотека України ім. В. Стефаника.
- Бусел, В. Т. (Ред.) (2001). *Великий тлумачний словник сучасної української мови.* ВТФ «Перун».
- Дей, О. І. (1969). *Словник українських псевдонімів та криптонімів (XVI – XX ст.).* Наук. думка.
- Павликівська, Н. М. (2009). *Питання української псевдонімії XX століття.* «Глобус-прес».
- Павликівська, Н. М., & Прокопчук, Л. В. (2020). Псевдоніми в антропонімії системі української мови. У *Modern researches in philological sciences* (pp. 288–305). Izdevnieciba «BaltijaPublishing». <https://doi.org/10.30525/978-9934-588-37-2/17>
- Соприкіна, В., & Маленко, О. (2021). *Псевдонімікон української культурномистецької сфери початку XXI століття: лінгвістична інтерпретація.* Харків. іст.-філол. т-во.
- Чучка, П. П. (2001). Українські псевдоніми: статус, структура і функції. *Наукові записки Кіровоградського держ. педуніверситету ім. В. Винниченка. Серія: філол. науки (мовознавство)*, (37), 81–82.

REFERENCES

- Brailian, N. (2023). *Prykhovani imena: slovnyk psevdonimiv ukrainskykh avtoriv XIX–XXI st.* [Hidden Names: A Dictionary of Pseudonyms Used by Ukrainian Authors of the 19th – 21st centuries]. Lvivska natsionalna naukova biblioteka Ukrainy im. V. Stefanyka. (in Ukrainian)
- Busel, V. T. (Red.) (2001). *Velykyi tлумачnyi slovnyk suchasnoi ukrainskoi movy* [The Great Explanatory Dictionary of Modern Ukrainian]. VTF «Perun». (in Ukrainian)
- Chuchka, P. P. (2001). *Ukrainski psevdonimy: status, struktura i funktsii* [Ukrainian pseudonyms: status, structure and functions]. *Naukovi zapysky Kirovohradskoho derzh. Peduniversity im. V. Vynnychenka. Serii: filol. nauky (movoznavstvo)*, (37), 81–82. (in Ukrainian)
- Dei, O. I. (1969). *Slovnyk ukrainskykh psevdonimiv ta kryptonimiv (XVI – XX st.)* [A Dictionary of Ukrainian Pseudonyms and Codenames (16th – 20th centuries)]. Nauk. dumka. (in Ukrainian)
- Pavlykivska, N. M. (2009). *Pytannia ukrainskoi psevdonimii XX stolittia* [The Problem of Ukrainian Pseudonyms in the 20th century]. «Hlobus-pres». (in Ukrainian)
- Pavlykivska, N. M., & Prokopchuk, L. V. (2020). Pseudonimy v antroponimii systemi ukrainskoi movy [Pseudonyms in the anthroponymic system of the Ukrainian language]. U *Modern researches in philological sciences* (pp. 288–305). Izdevnieciba «BaltijaPublishing». <https://doi.org/10.30525/978-9934-588-37-2/17> (in Ukrainian)
- Soprykina, V., & Malenko, O. (2021). *Psevdonimikon ukrainskoi kulturnomystetskoï sfery pochatku XXI stolittia: lnhvystychna interpretatsiia* [Pseudonyms in the Ukrainian cultural and artistic sphere of the early 21st century: a linguistic interpretation]. Kharkiv. ist.-filol. t-vo. (in Ukrainian)

Дата надходження статті: 31.01.2026 року

Дата прийняття статті: 26.02.2026 року

Опубліковано: 01.04.2026 року